

Pregled razvoja prostornog okruženja predškolskih ustanova na području Međimurske županije

Slaviček, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:112989>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-03**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI
STUDIJ

MARIJA SLAVIČEK
ZAVRŠNI RAD

PREGLED RAZVOJA PROSTORNOG
OKRUŽENJA PREDŠKOLSKIH
USTANOVA NA PODRUČJU
MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

Čakovec, rujan 2018

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI
STUDIJ
(ČAKOVEC)

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Marija Slaviček

TEMA ZAVRŠNOG RADA: PREGLED RAZVOJA PROSTORNOG OKRUŽENJA
PREDŠKOLSKIH USTANOVA NA PODRUČJU MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

MENTOR: prof. Ljubimka Hajdin

Čakovec, rujan 2018

Sadržaj

SAŽETAK.....	2
1. UVOD	3
1.1. POPIS DJEČJIH VRTIĆA NA PODRUČJU MEĐIMURSKE ŽUPANIJE PREMA GODINAMA POČETKA RADA:	4
2. POVIJEST PREDŠKOLSKIH USTANOVA	6
2.1. OSNIVANJE PRVIH ODGOJNIH USTANOVA ZA DJECU PREDŠKOLSKE DOBI U HRVATSKOJ.....	6
2.2. OD PRVIH ZABAVIŠTA PA DO PRVIH VRTIĆA U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI.....	8
2.3. PROSTORNO OKRUŽENJE U RAZDOBLJU OD 1890-1941.....	10
3. RAZVOJ PREDŠKOLSKIH USTANOVA NA PODRUČJU MEĐIMURSKE ŽUPANIJE	11
4. SUVREMENI VRTIĆI - 2016 godine	15
5. PROSTORNO OKRUŽENJE DJEČJIH VRTIĆA PREMA ZBORNICIMA RADOVA DANI PREDŠKOLSKOG ODGOJA	18
6. PROSTORNO OKRUŽENJE NEKAD I DANAS	22
7. ZAKLJUČAK	24
8. LITERATURA	
9. IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA	

SAŽETAK

Dječji vrtić je ustanova za odgoj i obrazovanje djece rane i predškolske dobi. Dječji vrtić, kao odgojno obrazovna zajednica, sastoji se od odgajatelja, refleksivnih praktičara, ravnatelja, pedagoga. To je zajednica u kojoj je vrlo važna suradnja između roditelja i stručnih djelatnika (odgajatelja, ravnatelja, stručnih suradnika).

Jedna od dimenzija konteksta dječjeg vrtića je prostorno i materijalno okruženje ustanove. Kvalitetnim prostorno materijalno okruženje je jedan od preduvjeta uspješnog razvoja djeteta. Prostorno materijalno okruženje treba biti organizirano na način da podržava i unapređuje promicanje suradnje, slobode, odgovornosti, samopouzdanja, samostalnosti i suradničkog učenja djece. Organizacijom prostora, po centrima aktivnosti unutar sobe dnevnog boravka, omogućuje se djeci odvijanje njihovih aktivnosti u manjim grupama, potiče ih na učenje kroz igru i rad s materijalima, te ono najbitnije, omogućuje im istodobno odvijanje različitih aktivnosti te slobodan odabir ponuđenih sadržaja. Djeca su prirodni istraživači u aktivnoj potrazi za informacijama u svom okruženju. Igrom u obogaćenim centrima razvijaju vještine poput promatranja, uspoređivanja, opisivanja, propitivanja, komuniciranja.

Raspored i opremljenost prostora implicitno nam govore o normama, stavovima, uvjerenjima i očekivanjima zaposlenih; govore o pedagoškoj kulturi ustanove. U Reggio pedagoškoj koncepciji prostor se naziva drugim odgojiteljem

Na samom početku u povijesti prve odgojne ustanove za djecu predškolske dobi bila su: dječja zabavišta, zatim sljedeće ustanove: pjestovališta, čuvališta, zabavišta i kombinirani zavod.

Ključne riječi: dječji vrtić, prostorno okruženje, povijest

1. UVOD

U svom završnom radu prikazat ću kratki povijesni pregled razvoja ustanova za djecu predškolske dobi u Republici Hrvatskoj. U radu ću posebno prikazati kako su se dječji vrtići razvijali na području Međimurske županije od 1901. do 2017. godine, te kako je to sve utjecalo na promjene i kvalitetu prostorne organizacije opremljenosti pedagoškog okruženja u dječjim vrtićima. Također ću kroz prikaz intervju-a prikazati kako se nekad radilo u vrtićima, što je bilo najbitnije napraviti prije dolaska djece te kako se to sve mijenjalo s vremenom. U radu ću ukratko opisati državno pedagoške standarde predškolskog odgoja i obrazovanja

Dječji vrtić je specifična ustanova za boravak, njegu, odgoj i obrazovanje djece u dobi od 6 mjeseci do polaska u osnovnu školu. Put razvoja kvalitete odgojno-obrazovne prakse i kurikuluma vrtića dugotrajan je i zahtjevan proces. U kompleksnom sustavu kao što je vrtić, nijedan dio ne može se opisati ni razumjeti bez povezanosti sa svim ostalim dijelovima koji čine cjelinu. Svaki vrtić predstavlja tkanje višestruko isprepletenih težnji i akcija svih koji u njemu svakog dana djeluju i sudjeluju; njihovih interakcija s prostorom i drugim osobama, njihove komunikacije i odnosa, načina organizacije vremena i aktivnosti.

1.1. POPIS DJEČJIH VRTIĆA NA PODRUČJU MEĐIMURSKE ŽUPANIJE PREMA GODINAMA POČETKA RADA:

1. DV „FIJOLICA“ Prelog- osnovan program 1963 a ustanova 1998. godine
PO „Dječja kuća“ Prelog
PO Cirkovljan
PO Draškovec
2. DV „FTIČEK“ Donji Kraljevec – osnovan program 1968 a ustanova 1999. godine
PO Hodošan
3. DV „DJEČJA MAŠTA“ Čakovec – osnovan program 1994 a ustanova 1997. godine
PO „Pinokio“ Sivica
PO „Leptirići“ Zebanec Selo
4. DV „ZVONČIĆ“ Nedelišće – osnovan program i ustanova 1995. godine
5. DV „MASLAČAK“ Mursko Središće – osnovan program i ustanova 1997. godine
PO Peklenica
6. DV „LOPTICA“ Čakovec – osnovan program i ustanova 1997. godine
PO „Medo“ Orehovica
7. DV „POTOČNICA“ Mala Subotica- osnovan program i ustanova 1997. godine
8. DV „BELICA“ Belica- osnovan program i ustanova 1998. godine
PO „Gardinovec“, Gardinovec
9. DV „TIKVICA“ Strahoninec – osnovan program i ustanova 1998. godine
10. DV „MARIJA PETKOVIĆ“ Zagreb- osnovan program i ustanova 1998. godine
PO „Čakovec“
11. DV „KOTORIBA“ Kotoriba – osnovan program i ustanova 1998. godine
12. DV „KOCKAVICA“ Sveta Marija – osnovan program 1998. a ustanova 2009. godine
13. DV „ŽIBEKI“ Čakovec – osnovan program i ustanova 1999. godine
PO „Pribislavec“ Pribislavec
14. DV „VRAPČIĆ“ Šenkovec - osnovan program i ustanova 1999. godine
15. DV „KLINČEC“ Donja Dubrava – osnovan program 1999. a ustanova 1967. godine
PO Donji Vidovec
16. DV „JELENKO“ Domašinec – osnovan program i ustanova 2001. godine
17. DV „RUŽICA“ Goričan - osnovan program i ustanova 2004. godine
18. DV „SMJEŠKO“ Sveti Martin na Muri- osnovan program i ustanova 2004. godine
19. DV „SRČEKO“ Vratišinec - osnovan program i ustanova 2004. godine

20. DV „SUNČEKO“ Selnica – osnovan program i ustanova 2005. godine
PO „Pahuljica
21. RIBICA“ Žabnik – osnovan program i ustanova 2006. godine
22. DV“ZIPKA“ Gornji Mihaljevec - osnovan program i ustanova 2008. godine
PO“ Ringišpil“ Lopatinec
23. DV „KOCKICE“ Štrigova - osnovan program i ustanova 2009. godine
24. DV „MALA TRATINČICA“ Podturen – osnovan program i ustanova 2011. godine
25. DV „CIPELICA“ ČAKOVEC – osnovan program 2015 a ustanova 2016. godine
PO „Vjeverice“ Čakovec
PO „Mrav“ Mačkovec
PO „Zvezdice“ Šandorovec
PO „Pirgo“ Kuršanec
26. DV „ZVJEZDICA“ Nedelišće – osnovan program i ustanova 2015. godine
27. DV „CVRČAK“ ČAKOVEC – osnovan program i ustanova 2016. godine
PO „Maslačak“ Čakovec
PO „Pčelice“ Ivanovec
PO „Krijesnice“ Čakovec
PO „ Stonoga“ Novo Selo Rok
28. DV „HIŽICA“ Čakovec – osnovan program i ustanova 2017. godine
29. DV „VESELA LOPTICA“ Prelog – osnovan program i ustanova 2017. godine

2. POVIJEST PREDŠKOLSKIH USTANOVA

2.1. OSNIVANJE PRVIH ODGOJNIH USTANOVA ZA DJECU PREDŠKOLSKE DOBI U HRVATSKOJ

Prema (Mendeša, znanstveni članak, 2015. godine) tijekom druge polovice 19. stoljeća na hrvatskom nacionalnom prostoru počela su se otvarati dječja zabavišta kao ustanove s pretežito odgojnim značajkama. Prije njihovog osnivanja djelovale su neke ustanove koje nisu primarno odgojne, ali se mogu smatrati njihovim pretečama. Nakon građanske revolucije, 1848. godine, značajne modernizacijske promjene zahvatile su hrvatsko društvo u smislu njegovog prijelaza iz feudalnog u građansko društvo. Obitelj kao temeljna jedinica društva doživjela je značajne promjene: s obzirom na broj članova postala je znatno manja, oba supružnika vrlo često su bila zaposlena izvan kuće te se majka postupno uključivala u društveni život zajednice. Osnivanje prvih dječjih zabavišta bio je odgovor na izmijenjene uvjete za odrastanje i odgoj djeteta u obitelji. Prva ustanova namijenjena zbrinjavanju male djece otvorena je 1432. godine u Dubrovniku pod nazivom „Dječje nahodište“ ili „Kuća Milosrđa“. Njen zadatak bio je socijalno-zaštitni. Kasnije su se takve ustanove otvarale i u drugim gradovima. Sirotišta, sabirališta, čuvališta, hranilišta, pjestovališta, djetišta i hranilišta, to sve navedene ustanove bile su svojevrsna predvorja predškolskog odgoja. Vlastite predškolske ustanove osnivali su i pojedini crkveni redovi. Zaključuje se da su „redovnice u pogledu ustanova za predškolski odgoj na našem prostoru bile pionirke u toj djelatnosti“. (Palac, 1994, 91). U Zagrebu je otvoreno prvo dječje zabavište 1869. godine (Perkovac), nakon čega se pristupilo otvaranju i drugih takvih ustanova. Krajem 19. stoljeća predškolski sustav čine sljedeće ustanove: pjestovališta, čuvališta, zabavišta te kombinirani zavodi.

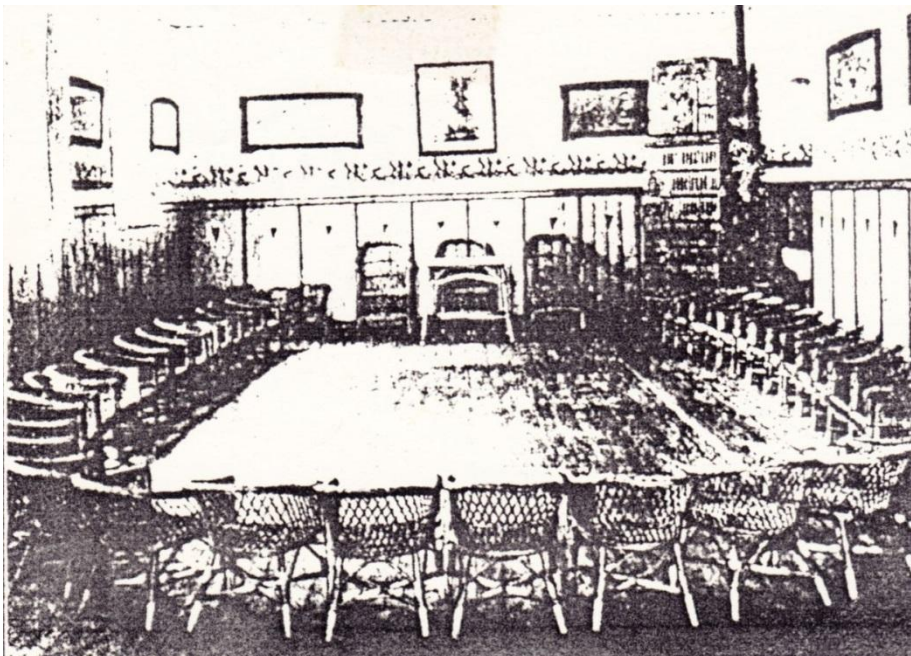
1. **PJESTOVALIŠTE**- je zavod, koji prima djecu u dobi od četrnaestog dana do navršene treće godine, svakim danom osim nedjelje i zapovijedanih blagdana. Osim zbrinjavanja izvodi se i odgojni rad. „Čuvarice“ ,koje su pazile na tu djecu, davale su im igračke te nadzirale njihovu igru u sobi i na igralištu“ (Cvijić.1895, str 15). Prvo pjestovalište otvoreno je 1. listopada 1855. godine u Zagrebu, a kasnije se te institucije javljaju pod nazivima dadilišta, kolijevke, zipke i jaslice.
2. **ČUVALIŠTA**- „, zavod koji prima djecu od navršene treće godine do školovanja, svaki dan osim nedjelje i blagdana“ (Cvijić, 1895, str 15.) . Cilj čuvališta je da pazi na djecu, da je redi i hrani, da se brine za njihov tjelesni razvitak i da se sačuva od

pogubnog utjecaja. Također se djecu priučava na pristojno ponašanje, na ljubav prema bližnjemu, uče pjevati i moliti. Besplatna su za sve korisnike a financiraju se troškom zemaljskim, općinskim, društvenim iz zaklada ili prinosima pojedinca. Prvo čuvalište kod nas je osnovano 1. svibnja 1842. godine u Karlovcu.

3. ZABAVIŠTA- su ustanove više odgojnog karaktera, pohađaju ga djeca svih slojeva pučanstva, koja se nalaze u dobi od navršene treće godine do školovanja. U zabavištu borave djeca svaki dan osim nedjelje i blagdana tri do četiri sata prije podne i dva do tri sata poslije podne (Cvijić, 1895, str 15-16). Ovdje se djeca odgajaju po Frobelovoj metodi tjelesno i društveno. U svojim počecima djelovala su sa zadatkom da uče djecu stranim jezicima, a kasnije su radila i na materinskom jeziku i imale su odgojne zadatke. Prvo zabavište je osnovano 1869. godine u Zagrebu, bilo je u privatnom vlasništvu učiteljice Antonije Cvijić-Lukšić.
4. PUČKA ZABAVIŠTA-KOMBINIRANA- to je najsavršenija ustanova za djecu s kraja 19. stoljeća. Djeca su boravila cijeli dan kao i u čuvalištu, dobivala su istu tjelesnu njegu i hranu od svojih čuvarica, a pet do šest sati bavile su se djecom osposobljene učiteljice zabavišta, koje po Frobelovom sistemu odgajaju i podučavaju. (Cvijić, 1895, str 16.) Pučka zabavišta su zapravo najsavršeniji zavod za djecu u predškolskoj dobi, jer u njemu u svakom pogledu nađu savjestan i temeljit odgoj, a ona djeca kojoj kod kuće manjka njega i nadzor, uživaju u pučkom zabavištu.

2.2. OD PRVIH ZABAVIŠTA PA DO PRVIH VRTIĆA U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI

Prvo zabavište na području današnje Međimurske županije izgrađeno je u Čakovcu, 1890. godine. Zabavište je polazilo 135 djece, a prva odgajateljica (zabavlja) bila je Marija Molnar. Mađari su inzistirali da se (hrvatska) djeca iz Čakovca upućuju u zabavište kako bi naučila mađarski jezik, jer se u Međimurju tada provodila mađarizacija. U zabavište su išla djeca od 3 do 6 godine starosti. Odgajateljice su govorile hrvatski i mađarski jezik. One su učile djecu mađarske pjesmice, recitacije i učile razne igre. Godine 1887. ,nakon školske reforme, članarina za djecu bila je 4 krune godišnje, a broj djece se povećao. Pod nadzorom zabavlje, odnosno odgajateljice, u tri su navrata osposobljavali dadilje u zabavištu, za pomoć u zabavištu. Godine 1903. spominje se jedno konfesionalno (vjersko) zabavište u Čakovcu.

Prostorija dječjeg zabavišta u zgradi Državne učiteljske škole u Čakovcu školske 1931./1932. godine

Fotografija preuzeta: Dr. Bauk, Povijest školstva i prosvjete u Međimurju, 1992. godine

Dječje zabavište u spomenutoj školi bilo je otvoreno 1927./28. i odgojiteljica je bila Jovanka Fio iz Hvara. Ona je radila u zabavištu sve do 1941. godine do 2. svjetskog rata. Ona je sakupljala međimurske narodne pjesmice, učila djecu razne igre, pjesme, a dio vremena djeca su bila u zelenom travnatom dvorištu uz sam školski vrt, gdje su bile igraljke, pijesak i dr. Ponekad su djeca išla na kratke izlete (preko pruge) na pašnjak i u šumu. Tada zabavišta nisu imala kuhinje, pa su djeca sobom donosila užine u vrlo lijepim malim košarama koje su se zatvarale poklopcem, a nosile su se u ruci ili na ramenima. Vrijeme za užinu bilo je određeno i sva djeca su isto slasno pojela. Uz zabavište nedaleko uz hodnik bio je sanitarni čvor. Malu djecu vodila je spremačica koja je ujedno i pomagala odgojiteljici. Prostorija zabavišta bila je prostrana, te je bila jednim poluzidom odvojena za spremište/garderobu. Zabavište je imalo male pletene stolice, dok je odgojiteljica imala nekoliko velikih stolaca za odrasle, također pletenih, i jedan veliki stol. Bilo je i ormara u kojima su se čuvale igračke i drugi materijal. Odgojiteljica je vodila dnevnik rada i evidenciju djece. Neki roditelji dovodili su djecu u zabavište, ali je bilo mnogo djece koja su sama dolazila i vraćala se svojim kućama. Zabavište se nekad nazivalo „ovoda“, a neki su ga nazivali i „špilšuh“; prvi naziv je mađarski a drugi njemački, oba su se koristila.

Ove podatke dao je Josip Črep bivši polaznik zabavišta u Učiteljskoj školi od 1928. do 1929. godine.

Djeca zabavišta pri Državnoj učiteljskoj školi u Čakovcu školske 1932./33. godine

Fotografija preuzeta: Dr. Bauk, Povijest školstva i prosvjete u Međimurju, 1992. godine

Zabavište Čakovec 1926.-1927. godine

Fotografija preuzeta iz Knjižnice „Nikola Zrinski“ Čakovec u vlasništvu Dr Franka Bauk

2.3. PROSTORNO OKRUŽENJE U RAZDOBLJU 1890.- 1941.

U periodu kada djeluju zabavišta, prostorno okruženje u kojem borave djeca karakterizira: stolice postavljene u polu krug, ormarići, slike.

Na osnovi čega se može zaključiti da je dominirala metoda poučavanja, i to metoda imitacije, gdje odgajatelj opisuje i demonstrira što uvjerljivije, kako bi djeca što bolje mogla imitirati pokrete koji se od njih traže, te metoda usmenog izlaganja koja mora biti kratka i jasna, a djecu se uči boljem ovladavanjem govorom.

3. RAZVOJ PREDŠKOLSKIH USTANOVA NA PODRUČJU MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

DJEČJI CENTAR ČAKOVEC (1901.-2001.) GODINA

Vrtić nekad- kako je sve počelo?

Predškolska ustanova u gradu Čakovcu postojala je već 1901. godine u zgradi današnje Elektre. To su bila 2 odjeljenja sa 80-tero djece. Radile su dvije učiteljice i jedan pomoćni djelatnik. Djeca su bila obuhvaćena u dobi od 3 do 7 godina. 1919. godine otvoreno je zabavište u Ulici J.N.A 23 (današnji Bambi). Zabavište je bilo pod upravom Osnovne škole. Radno vrijeme je bilo od 8 do 11 i od 14 do 16 sati. U tom zabavištu obuhvaćena su bila djeca uglavnom dobro situiranih građana, čije majke nisu bile zaposlene. Rad se sastojao od priča, pjevanja, rada s papirom, glinom, gimnastike te razne druge igre. 1950 godine otvoreno je dječje obdanište u zgradi Novakove ul.br.14. Tu su bila uključena samo djeca radnika i službenika. Međimurska trikotaža otvorila je jaslice i obdaništa, ali samo za svoje radnike. 1951. godine došlo je do spajanja dječjih jaslica Međimurske trikotaže i obdaništa u jednu ustanovu - Dječji vrtić. Zbog velikog pritiska i interesa ustanova se stalno proširivala. 1954. godine otvara se prvo odjeljenje u Pustakovcu. Rade stručne osobe-odgojiteljice i učiteljice, a ustanova obuhvaća 6 grupa. 1957. godine slijedi proširenje ustanove za još jedno odjeljenje te se formira upravni odbor, u kojem se rješavaju problemi Ustanove. 1960. godine otvorena je još jedna grupa za rad u poslijepodnevnim satima te u osam odgojnih skupina radi osam odgajateljica. 1954. godine otvorena je još jedna grupa i tako Ustanovu čine 3 objekta, a osnovan je i pedagoški aktiv odgajatelja za kotar Čakovec. 1963. godine Ustanova sadrži devet odjeljenja u pet objekata, a izgradnja novog Centralnog vrtića u Gajevoj ulici bila je 1964. godine. 1966. godine proradio je vrtić „Cvrčak“, a 1977. godine „na istoj lokaciji, i dječje jaslice. Godine 1967. broj djece se povećao te je otvoreno jedanaest skupina. Te iste godine radili su i vrtići u Prelogu, Cirkovljanu i Donjoj Dubravi, a naredne godine otvaraju se vrtići u Donjem Vidovcu, Donjem Kraljevcu i Nedelišću.

60-tih godina prošlog stoljeća pa sve do danas aktualno je pitanje vođenja odgojno-obrazovnog procesa, tj. dijeljenja uloga između odgajateljice i djece. Programi su propisivali ciljeve, zadatke i sadržaje koje su djeca trebala usvojiti u određenom razdoblju, a nastali su kao rezultat razvoja društva, psihologije, sociologije i predškolske pedagogije. Psihologija je bila usmjerena na razvoj testova kao mjernih instrumenata za evaluaciju rezultata te za

pripremljenost djeteta za školu. Sociologija je uočila velike socio-ekonomske raspone u razlikama i načinu života pojedinih slojeva društva, dok pedagoška pedagogija nema nekih značajnih utjecaja na događanja u svijetu. U početku su se dobivali vrlo dobri rezultati kod mjerenja određenih postignuća djece, kod nekih čak i promjene rezultata na testovima inteligencije. Međutim, rezultati istraživanja opovrgnuti su kasnijim evaluacijskim studijima 70- tih godina. Razlog početnog uspjeha bio je promjena sveukupnih uvjeta odgoja i obrazovanja djece iz siromašnijih društvenih slojeva.

Vrtić u Belici otvoren je 1970. godine. 1975. godine sagrađen je i otvoren objekt u Martanama. 1976. godine otvorene su jaslice u sklopu Dječjeg vrtića B.Maslarića za djecu od 6 mjeseci do 3. godine. Sredstva za izgradnju jaslica dao je SIZ za odgoj i obrazovanje i društvenu brigu o djeci predškolskog uzrasta, a u rad su uključene i medicinske sestre.

70- tih godina rani i predškolski odgoj zauzeo je važno mjesto u pedagoškoj teoriji, ali i u pedagoškom istraživanju-upravo zbog eksperimentalnih programa. Djeci se rijetko dopušta sloboda izbora aktivnosti, što je proizlazilo iz stava kako maleno dijete ne može znati što je za njega dobro, nego mu to treba odrediti odgajatelj, gdje je potreba djeteta za prisutnošću odrasle osobe kao modela u socijalizaciji i odgoju prešla u potrebu odrasle osobe koja kontrolira dijete u proučavanju kroz unaprijed planirane sadržaje. Pokušavajući dobiti što bolje rezultate u odgojno-obrazovnom procesu, pedagoška praksa i teorija nalaze rješenje kroz određivanje rasporeda, tzv. vođenih i slobodnih aktivnosti. Tako imamo 2 osnovna oblika odgojno-obrazovnog rada:

1. zanimanja kao izravno vođene i usmjerene aktivnosti
2. slobodne aktivnosti kao oblik posredovnog odgojnog obrazovanja, usmjeravanja i djelovanja.

Tako je jedan dio strukturiran i vođen od strane odgojitelja, a drugi manji u kojem djeca mogu provoditi u slobodnim aktivnostima. Dobra pripremljenost te struktura odgojno-obrazovnog rada utjecala je na motivaciju djece za usvajanjem gradiva u određenom razdoblju. Za slobodne aktivnosti djeci se određivalo vrijeme koje mogu provoditi samo s vršnjacima, s određenim igračkama, a prostorija dnevnog boravka za različite dobne skupine razlikuje se po tome jesu li više ili manje prazne. Takav način tj. struktura dominirala je dugi niz godina, što je kasnije imalo posljedice na sveukupni odgojno-obrazovni proces: uređenje prostora, vremenski raspored aktivnosti te dominacija odrasle osobe u aktivnostima djece.

Globetka, vrtić u Ivanovcu i Mačkovcu grade se 1982. godine.

80- tih godina nakon kulminacije krize sveukupnog školstva u Hrvatskoj, počele su promjene u pedagoškom odgoju, tj. promjene u odnosu odgajatelja i djece. Usmjerenost na sadržaj mijenja se prema kurikulumu usmjerenom na dijete, tako se dijete više ne promatra kao pasivni primatelj informacija koji se obrazuje poučavanjem, već se promijenjenim fizičkim i socijalnim okruženjem nastoje osigurati uvjeti gdje dijete znanje i spoznaje izgrađuje, konstruira, stječe i razvija kroz aktivno sudjelovanje.

Zbog velikih potreba u gradu gradsko poglavarstvo omogućilo je rad privatnih ustanova pa se tako 1997. godine otvorila prva privatna ustanova „Loptica“, djelovala je i „Dječja mašta“ a na kraju 1999. godine otvorili su se i Žibeki, prvo kao udruga Korak po korak. 2000. godine ustanova postaje privatna. 2012 godine ustanova je podijeljena na DV „Cvrčak“ sa svojom upravom te DV „Cipelica“, svaka ta ustanova ima po 6 područnih odjeljenja. Privatne su ustanove u mreži predškolskog odgoja grada Čakovca, a u gradu djeluju i vjerske jaslice- to je Hrvatska provincija Karmelićanskog božanstva srca Isusova, gdje su djeca dolazila do 3. godine života, a zatim se mahom sva djeca prebacuju u vrtić, izrijekom rade vjerski odgoj.

90- tih godina se javljaju promjene po pitanju važnosti procesa odgoja i obrazovanja. Kako ranije dominira odnos moći odrasle osobe nad djecom, sada se pretpostavlja uvođenje i življenje integracijskih odnosa. Kako Gopnik kaže „ Gotovo svaka teška odluka odgoja djece, svaki sićušni korak (...) zapravo se odnosi na pitanje kako se odreći kontrole, a ne kako je povećati, kako ustupiti moć, a ne kako je osvojiti.; (Gopnik,2003..str.200)

PROSTORNO OKRUŽENJE U RAZDOBLJU OD 1901-2012.

Kako su se mijenjali programi rada, tako se mijenjalo i samo prostorno okruženje. Na početku je glavnu ulogu imao sam odgajatelj, djeca su radila kako je odgajatelj rekao, slobodne aktivnosti nisu imali, osim onih koje je sam odgajatelj odredio a i samo prostorno okruženje je bilo takvo. Kasnije se to mijenja, djeca mogu sama birati što će raditi, u kojim aktivnostima će sudjelovati. Vrtići imaju ponudene različite centre aktivnosti i tako dijete samo bira u kojem centru će biti, samo okruženje je estetski lijepo, ugodno za oko, a dijete se osjeća sigurnije, zadovoljnije a onda i sam odgajatelj.

To se može povezati s Zakonom o predškolskom odgoju – ili pedagoškim standardom koji je donesen 16. svibnja 2008, a od 1. siječnja 2014 je stupio na snagu.

PEDAGOŠKI STANDARDI O PROSTORIMA DJEČJIH

Prostori dječjeg vrtića

1. Prostori za boravak djece jesu: jedinica za djecu jasličke dobi (šest do 36 mjeseci života) i jedinica za djecu vrtićke dobi (od navršene 3. do sedam godina života), a obuhvaćaju: garderobu, trijažu, prostor za njegu djece sa sanitarnim uređajima, sobu dnevnog boravka te terasu.
2. Višenamjenski prostori jesu: dvorana, spremište za rekvizite te spremište za didaktička sredstva.
3. Prostori za odgojno-obrazovne, zdravstvene i ostale radnike: soba za odgojitelje, za zdravstvenu voditeljicu s prostorom za izolaciju bolesnog djeteta, soba za pedagoga, stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila, soba za ravnatelja, računovodstvo te spremište-arhiva.
4. Gospodarski prostori, a to su: kuhinjski pogon, servis za obradu rublja, energetske-tehnički blok, te vanjski prostori koji obuhvaćaju: prijelazne putove, gospodarsko dvorište te igrališta.

Mjerila za prostore u dječjem vrtiću

Dnevni boravak u jedinici za djecu jasličke dobi namijenjen je provođenju odgojno-obrazovnog rada s djecom, igri, raznolikim aktivnostima, objedovanju i spavanju-odmaranju. Prostori se dimenzioniraju i opremaju prema broju radnika. odnosno vrsti dječjeg vrtića. U postojećim vrtićima prostorni uvjeti postižu se prilagođavanjem broja djece koja istodobno borave u sobi dnevnog boravka. Vanjski prostori moraju biti ograđeni i sigurni za djecu te sadržavati zelene površine, osunčane i hladovite prostore za igru.

4. SUVREMENI VRTIĆI - 2016 godine

Dječji Centar Čakovec samostalna je javna ustanova za njegu, odgoj i naobrazbu predškolske djece od prve godine života pa do polaska djeteta u školu. Rad se odvija na 8 lokacija, u 36 skupina a to su:

- jaslice i vrtić Cvrčak
- jaslice i vrtić Cipelica
- jaslice i vrtić Vjeverica
- vrtić Maslačak
- vrtić Krijesnice
- vrtić Pčelice
- vrtić Mrav
- vrtić Stonoga

U Dječjem centru provode se sljedeći programi: redoviti programi odgoja i naobrazbe djece jasličkog i vrtićkog uzrasta, program za djecu s teškoćama u razvoju, program predškole, kraći program engleskog jezika, kraći program likovnog odgoja-likovni atelje, rekreativni program.

Dobar dio njihovog intelektualnog razvitka i discipline učenja potječe od formalnog obrazovanja kao pripreme za buduće zvanje. Čvrsti temelj osnova je izgradnje kule znanja. Tijekom godina znatan broj djelatnika uključen je u aktive od kojih se vremenom profiliralo 5 tematskih: komunikacija, dramska aktivnost djece u vrtiću, likovno stvaralaštvo djece, glazbeno stvaralaštvo djece te aktiv jaslice. Dječji centar je u suradnji s Odsjekom za predškolski odgoj i razrednu nastavu Filozofskog fakulteta Čakovec organizirao manifestaciju Dani predškolskog odgoja-Čakovec,1992. godine. Suvremeno koncipiran predškolski odgoj temelji se na potrebi što čvršće suradnje roditelja i stručnih djelatnika, a posebice sudjelovanje roditelja u životu i aktivnosti djeteta u svim oblicima izvanobiteljskog odgoja. Roditelji najčešće borave u skupini svog djeteta prilikom prilagodbe i za vrijeme dolaska djeteta u vrtić i odlaska iz vrtića. Odgojitelji i članovi Stručnog tima Dječjeg centra održavaju edukativne roditeljske sastanke na koje se roditelji odazivaju a koji im pomažu u odgajanju njihovog djeteta. Također roditelji sudjeluju u planiranju odgojno-obrazovnog rada svojim idejama i prijedlozima.

U intervju-u gospođe Ljubice Željeznak koja iza sebe ima 52 godine radnog staža u predškolskom odgoju ukratko mi je ispričala kako se to nekad radilo.

„Uvjeti su bili iznimno loši, pa smo tako radili u vrtiću u kojem nije bilo vode, a djeca su odlazila na poljski wc-e izvan zgrade. Ruke su se prale u lavoru, grijali smo se na peći koje su bile nabijene piljevinom ili je to bilo grijanje na drvo ili ugljen. U odgojiteljskoj skupini radio je samo jedan odgojitelj do 40 djece. Odgojitelj je sam vodio brigu o toplini vrtića i ložio peć, jer je spremačica radila ujutro 2 sata (doručak), a tada se vratila na posao prije serviranja ručka i ostala do kraja. Radno vrijeme bilo je 7 sati. Kasnije u skupini počinju radili 2 odgojiteljice, a i jaslicama se organizira rad s medicinskom sestrom i jednim odgojiteljem. Najvažnije je bilo zadovoljiti potrebe djeteta i održati zajedničku aktivnost planiranu unaprijed, obavezno za svu djecu, bez obzira na interes djece. Vlastito iskustvo: Studentica provodila glavnu aktivnost, djecu posjela u polukrug, svi su trebali pjevati, ali je troje djece plakalo. Ta studentica nije prošla ispit. Zašto? Jer je troje djece plakalo.“

S vremenom se to sve mijenjalo, danas se radi po kurikulumu-gdje je osnovni subjekat dijete, aktivni sudionik. Potrebe djeteta moja biti zadovoljene, da se dijete osjeća što bolje i ugodnije u okruženju u kojem se nalazi. Roditelj je partner u odgoju, zajedno se dogovaraju planovi i aktivnosti. Upriličuju se mnoga druženja s roditeljima, bakama, odlaze se promatrati razna zanimanja, sudjeluje se u aktivnostima lokalne zajednice. Mnogo se radi na humanitarnom djelovanju u odnosu na djecu i njihov život u svijetu, a i brižljiv odnos prema životinjskom i biljnom svijetu. Radi se jako puno na prometnoj kulturi, vodi se briga o štednji vode, struje, reciklaže, a o tome se i educiraju roditelji. Prostorni uvjeti, u odnosu na nekad, sta u svakom su slučaju popraćen potrebama djeteta i iznad nekadašnjih standarda. Kad dijete dođe u vrtić potrebno ga je prigrliti i upitati ga kako si? gdje se želiš igrati? Sve se dogovara s djecom: što će i kako će se igrati, odgojitelj u skupini s djecom dogovara pravila ponašanja.

U suvremenom dječjem vrtiću, aktivnosti s djecom provode se prema postavkama humanističkog kurikuluma, što pretpostavlja kurikulum usmjeren na dijete.

HUMANISTIČKI KURIKULUM

Suvremeni, humanistički kurikulum ranog i predškolskog odgoja usmjeren je na razvoj autonomije i emancipacije djece u procesu odgoja i obrazovanja. Humanistički samoorganizirane aktivnosti djece koje odgojitelji sami potiču i podržavaju, a prema potrebi se i izravno uključuju. Humanistički kurikulum zalaže se za to da se djecu potiče na samostalno i kritičko razmišljanje dok se njihove perspektive prihvaćaju, samim time se osnažuje identitet i samopoštovanje djeteta. Odgojitelji djecu kontinuirano osposobljavaju za samoprocjenu te im se osigurava iskustvo preuzimanja odgovornosti i odgovornog ponašanja. Operacionalizira se odgojem i obrazovanjem za demokratski način život, i to cjelokupnim okruženjem vrtića gdje dominiraju sloboda, odgovornost, tolerancija, poštenje i pravda, tj. oblikovanje socijalnog okruženja u kojem se dijete razumije i poštuje. Vrtić mora biti mjesto ugone, zadovoljstva, pripadanja i kvalitetnih odnosa. (Miljak, 1996.)

KURIKULUM USMJEREN NA DIJETE

Postoje različita shvaćanja načina na koje dijete uči, zato je potrebno spomenuti Piagetovu filozofiju konstruktivizma (znanje predstavlja samokonstrukciju djeteta), socio-konstruktivizam Leva Yigotskog (znanje se konstruira u procesu socijalne interakcije djeteta), Gardenovu Teoriju višestrukih inteligencija te neke druge. Sam Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj temelji se na tim shvaćanjima, gdje se predstavlja putokaz za promišljanje fizičkih i socijalnih okruženja za učenje djece, kao i uvažavanja različitosti načina na koji dijete razmišlja i uči. Kurikulum usmjeren na dijete- kurikulum koji se okreće samorealizaciji i samoaktualizaciji djeteta, gdje se stavlja naglasak na njegov interes, osobni razvoj i aktivno učenje, drugim riječima može se reći da je novi kurikulum usmjeren na dijete, njegovo sveukupni individualni razvoj kao i socijalne vještine, a ne na sadržaje učenja. (Slunjski 2015.)

5. PROSTORNO OKRUŽENJE DJEČJIH VRTIĆA PREMA ZBORNICIMA RADOVA DANI PREDŠKOLSKOG ODGOJA

Povodom Dana predškolskih vrtića, koje u Međimurskoj županiji od 1993. godine organizira Dječji centar Čakovec, u zborniku iz 2000. godine autori pišu i o prostornom okruženju dječjih vrtića. (Plicka.I, Kuljašević. K,) pišu o prostoru kao trećem odgojitelju. M.Montessori dobro pripremljenom okolinom smatra onu okolinu koja je primjerena potrebama djeteta i samim time nudi sve što je potrebno za tjelesnu, umnu, duhovnu i duševnu prilagodbu, tj. okolinu u kojoj će ono razvijati svoje tjelesne, duhovne, emocionalne potrebe, te da ga uči i potiče toleranciju. (Zbornik radova Čakovec, 2000 godine, str 71).

U pripremanju prostornog okruženja primjerenog potrebama djeteta potrebno je obratiti pažnju na:

1. ljepotu i atmosferu- gdje prostor mora biti čist i uredan, ispunjen slikama, biljkama i životinjama koje djeca njeguju.
2. prostor, namještaj te veličina- sam prostor mora biti uređen tako da je na oko ugodan i lijep, ne smije biti prevelik, ali opet djeca trebaju imati dovoljno prostora da se slobodno kreću, zidovi trebaju biti svijetlo obojeni s puno vanjskog svjetla, pod drven, namještaj mora biti prilagođen visini djece, police niske, otvorene tako da djeca samostalno mogu uzimati stvari bez pomoći odraslog
3. mješovite dobne skupine- djeca si međusobno pomažu (starija mlađoj, mlađa uče promatrajući stariju)
4. red- svaka stvar mora imati svoje mjesto, a odgojitelj im treba biti uzor, podučiti ga kako treba održavati red.

Maria Montessori sam prostor (Katica Kuljašević, O prostoru- prostor kao treći odgajatelj, Zbornik radova Čakovec, 2000. godine). je strukturirala prema principu od jednostavnijeg ka složenijem i to tako što je namjenski materijal za svako pojedino područje razvoja djeteta smjestila odvojeno u prostor slijedeći logiku razvojnih stupnjeva.

Kako organizirati i strukturirati prostor te kako ga opremiti poticajima i materijalima važnima za spoznajni razvoj djeteta, ovisi i naša umješnost u komunikaciji s djecom te organizacija cjelokupnog odgojno-obrazovnog rada u vrtiću.

Zaključak: svjedoci smo različitih uvjeta koji vladaju u odgojnim skupinama i vrtićima diljem Hrvatske. Tako naši psiholozi oblikuju svoja razmišljanja o određenju kutić ili centar aktivnosti. Centar aktivnosti- „biti u centru“ –središtu, biti viđen, vrednovan i važan, „ biti u aktivnosti“- biti aktivan, a ne pasivan, onaj koji otkriva, dolazi do znanja sam. U hrvatskim dječjim vrtićima u prostorima dnevnog boravka nailazimo i na dobro strukturirane centre aktivnosti, ali i na kutiće. I kutić i centar aktivnosti bavi se nekim drugim razvojnim područjem, ima drugačije materijale, u njima se drugačije igra i uči. Dijete treba dobivati slobodu izbora materijala, izbora djelovanja, oblikovanje svoga vremena i prostora, samo odabire hoće li biti samo ili u paru, a na temelju dobre komunikacije s prostorom dijete će imate veće mogućnosti za izgradnju dobrih temelja za usavršavanje svojih stvaralačkih sposobnosti i učenja.

Također, u Zborniku radova 1999. godine (Katica Kuljašević, Prostor po mjeri djeteta) o prostoru po mjeri djeteta. Polaskom od iskustvene spoznaje, medicinskih, psiholoških i fizioloških istraživanja, pokazala se je potreba da djetetov prostor odrastanja, igre i učenja treba oblikovati po mjeri djeteta. Ova radionica se nazvala tako iz nekoliko razloga: osnovni razlog odnosi se na potrebe pojašnjenja problema poticajne okoline, drugi razlog podrazumijeva načine djetetova učenja unutar njegove okoline, a kao treći razlog jest potreba da se u djetetovoj okolini intervenira na način da se dijete iz statusa konzumenta vrati u svoj status djeteta istraživača.

U našim vrtićima egzistiraju kutiće ili centri aktivnosti, a glavni nedostatak je taj što ima puno djece u malom prostoru, za dobiveni razvojno primjeren prostor potrebno ga je organizirati i strukturirati tako da se smanji broj djece usmjereno na isti sadržaj, materijal ili osobu u isto vrijeme. Cijeli prostor mora biti podređen oslobađanju od tenzija, nesigurnosti te orijentiran na izgrađivanju dječjeg stvaralaštva na osnovi kojeg dijete izgrađuje svoj identitet.

Kako se može dodatno obogatiti prostor, a da on izgleda po mjeri djeteta?

Tako je odgojiteljica u svojem vrtiću odlučila nadopuniti i obogatiti sobu dnevnog boravka i to tako da ima stalne centre i povremene centre za igru. Stalni centri su: centar za likovne aktivnosti, centar za aktivnosti građenja i prometovanja, centar za obiteljsko-dramske aktivnosti, centar za manipulativne aktivnosti te centar za početno čitanje i pisanje, dok su povremeni: centar za igru frizera, liječnika, prodavaonice, pošte, cvjećarnice te centar za kuhanje. U tako formiranom prostoru dijete može samo odabrati centar u kojem će se igrati, materijale koje će upotrebljavati te način na koji će ih koristiti. Takvo okruženje je bilo

maksimalno usmjereno na dijete, funkcionalno te oblikovano tako da omogućava slobodu kretanja, odgojitelj je pomogao djeci da slijede svoje interese i potrebe.

OSMIŠLJAVANJE PROSTORA ZA IGRU U MLAĐIM I STARIJIM JASLIČKIM SKUPINAMA

Dječji vrtić „Trnsko“ Zagreb (mlađa jaslička skupina)

(Arijana Plahutar, Zbornik radova Čakovec, 1999. godine)

Mlade jaslice su prvo životno okruženje kojim se dijete susreće nakon obiteljskog doma pa su nastojanja dječjeg vrtića usmjerena k razvoju vrtića kao dječje kuće u kojoj će se poštivati dijete, njegov interes i mogućnosti u kojoj će rasti sretno i zadovoljno. U tom vrtiću je funkcionalan prostor ustrojen u obliku otvorenog vrtića, gdje se obje mlađe jasličke skupine nesmetano kreću iz prostora jedne u prostor druge odgojne skupine, pa tako i iz jedne aktivnost u drugu, fleksibilan je, mobilan namještaj koji nam omogućava brže i lakše formiranje centara igara.

Dječji vrtić i jaslice Zipka Zabok (starija jaslička skupina)

(Zvezdana Balija, Zbornik radova Čakovec, 1999. godine)

Sam izgled sobe poprima tamna fasadna opeka, no namještaj boje drveta kao i krem tepih ublažuju taj dojam. Osvježenje ovoga prostora dobile su dodavanjem raznovrsnih detalja. Na zid se stavile slike s likovima iz bajke, kao i fotografije djece i obitelji koje doprinose sigurnijem osjećaju djece. Povremeno se izlažu i dječji radovi. Raznovrsni materijali su se postavili na dohvat ruke, neposredno pokraj autića, farme. Slikovnice su postavljene na policama pokraj stolova isto kao i likovni pribor.

Prostor treba uređivati kontinuirano jer djeca vole promjene, stoga je važno pratiti njihove interese, ideje te neprestano unositi promjene i novine u prostor u kojem borave. Samim time djeca će se osjećati slobodnije i ugodnije ako im se omogući istraživanje. Estetski vrijedno oblikovan prostor učinit će dječji život bogatijim i ljepšim.

Kako je bitno dobro strukturiranje prostora objašnjeno je u Zborniku radova 1995. godine i to kroz dva primjera aktivnosti u vrtiću.

U oba dva slučajeva radilo se o igri pecanja, ali u jednoj vrtićkoj skupini odgojitelj stavlja na stol „jezero“, daje djeci pecaljke i poziva ih na igru. Kako su djeca pecala stojeći jedni pokraj drugih, niti pecaljke se mrse, a djeca se sudaraju ramenima ulazeći u tuđi prostor i započinjući konflikte. Odgojitelj je pokušavao riješiti problem raznim sugestijama, no djeca gotovo i nisu reagirala na odgojiteljeve intervencije, a problemi se i dalje nastavljaju, odgojitelj polako gubi strpljenje i ubrzo se gasi igra. Dok je u drugoj vrtićkoj skupini odgojitelj napravio veliko „jezero“ kojega je označio ljepljivim vrpčama, ribe stavlja u označeni prostor. Ako pecajući zagaze u jezero, odgojitelj ih igrovnim tonom upozorava, te djeca hitro koračaju natrag na „obalu“. Sam prostor je bio dovoljno velik, te se djeca prilikom pecanja nisu sudarala, a sama igra se odvijala u dobrom raspoloženju.

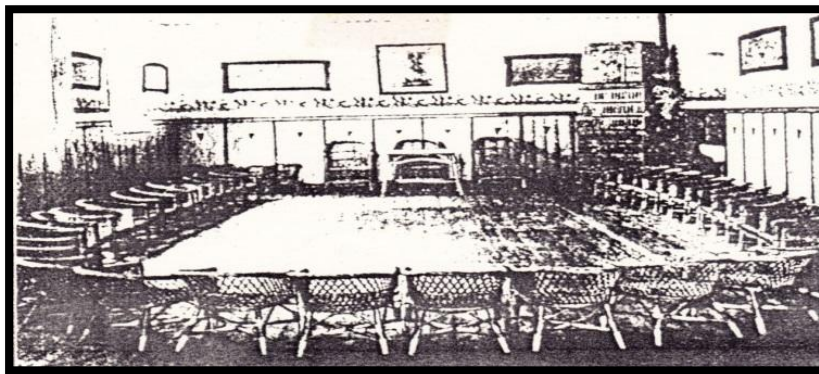
Postavlja se pitanje u čemu je razlika između ove dvije, vanjskom formom identične aktivnosti?

Razlika je u nijansama, stvara ju invencija odgojitelja iz drugog primjera: adekvatan aranžman i odabir prostora, maštovit način socijalne regulacije te optimalan tajming. Funkcionalnost prostora, njegova aktivnost i red moguće je postići donošenjem kreativnih odluka o slijedećim momentima: o plasiranju materijala i sredstava, centriranje interesnih područja, utvrđivanje shema kretanja prostorom, osiguravanju pristupačnosti materijala te uvažavanju estetskih zahtjeva.

Povremene promjene prostornog rasporeda su uvijek poželjne i osvježavajuće te ih je preporučljivo provoditi i iz funkcionalnih razloga. Kreativni odgojitelj strukturiranje prostora ne prisvaja, nego on osluškuje dječje reakcije i inicijative. Djeci treba dati podršku pri realizaciji ideja ali i na kreativne odluke. Također sudjeluju li djeca uz pomoć roditelja u koncipiranju prostora ili centra to će isto imati interesantne efekte.

6. PROSTORNO OKRUŽENJE NEKAD I DANAS

Kao što je i vidljivo na slici br. 1 koje opisuje prvo zabavište u Čakovcu, prostorno okruženje sastojalo se od: stolica koje su posložene u krug, ormarići, što znači da su u svom boravku imali i garderobu, na zidovima se nalaze slike koje nisu njihovi radovi. Na samom početku su se otvarala zabavišta, pjestovališta a tek kasnije vrtići. Nekada je radio puno manji broj odgajatelja, što zbog stručnosti što zbog nedostatka financijskog stanja. Uvjeti rada bili su vrlo loši, no kako djeca nisu znala za bolje, oni su bili zadovoljni i sa time. Za centralne aktivnosti se nekad nije niti znalo, djeca su najčešće obitavala vani, gdje su se igrala. Odgajateljice su bile te koje su im određivale što će raditi, jer su one smatrale da najbolje znaju što je za djecu najbolje.

Prostorija dječjeg zabavišta u zgradi Državne učiteljske škole u Čakovcu školske 1931./1932. godine

Fotografija preuzeta: Dr. Bauk, Povijest školstva i prosvjete u Međimurju, 1992. godine

U današnje vrijeme sve se mijenja pa tako i prostorno okruženje predškolskih ustanova. Kao što vidimo na slici, prostorno okruženje je lijepo uređeno, s ciljem da se djeca požele ovdje igrati i boraviti. Sam dnevni boravak je čist i uredan, ispunjen dječjim radovima, slikama životinja i biljaka te sadržavati različite centralne aktivnosti. Vladaju vedre boje, sam prostor ne smije biti prevelik da se ne izgubi osjećaj sigurnosti i pripadnosti, pogotovo u jasličkim skupinama. Namještaj je prilagođen visini djeteta kao i same police, da dijete može samostalno uzeti što želi. Danas djeca imaju više mogućnosti za rad, ali i igru, a to sve

dolazi od odgajatelji, jer oni su ti koji su kreatori svega toga. Odgajateljima je danas puno lakše za raditi jer imaju dostupno puno više literature, ima više stručnih ljudi, te kompetentnih osoba ako im zatreba neka pomoć, dok toga svega nekad nije bilo. A te promjene najviše osjete i prepoznaju odgajateljice koje su radile nekad, pa kroz period kada se to sve mijenjalo na bolje.

Slika 2: Dječji vrtić „ Ribica „ Žabnik, preuzeto sa: <http://dv-ribica.hr/>

7. ZAKLJUČAK

Svjedoci smo mnogih promjena vezanih za prostorno okruženje predškolskih ustanova. Sam prostor je mjesto na kojem odrasli osiguravaju kvalitetu učenja djece i to tako da im se pruža osjećaj slobode te sama mogućnost ugodnog druženja. Tu djeca stvaraju nova prijateljstva, ali se i upoznaju s novim stvarima. Samo prostorno okruženje predstavlja svojevrsnu osobnu kartu dječjeg vrtića. Sami odgajatelji su kreatori prostornog okruženja u vrtiću. O njihovom znanju, implicitnoj pedagogiji, cjeloživotnom profesionalnom usavršavanju i kreativnosti ovisi hoće li organizacijom prostornog okruženju omogućiti održavanje i razvoj dječjih mogućnosti i sposobnosti. Nekad toga nije bilo, što zbog lošijih financijskih mogućnosti, što zbog nerazvijene pedagoške teorije, kao i nižeg obrazovanja djelatnika koji su radili s djecom. U mojem završnom radu vidljive su promjene koje su se događale, kako se nekad radilo, a kako se to radi danas, i možemo reći da se jako napredovalo što će tiče samoga prostornog okruženja u vrtićima. Sami vrtići moraju osigurati što raznovrsniju, raznoliku dostupnost materijala i time se promoviraju neovisnost učenja djece. Bogatstvo materijala djeci različitih interesa i razvojnih mogućnosti pružaju različite izbore. Poticajno okruženje vrtića djetetu omogućuje svakidašnje stupanje u interakciju s različitim sadržajima učenja. Ono također omogućuje djeci istraživanje različitih logičkih, matematičkih pojava. Okruženje treba biti takvo da potiče djecu na istraživanje i angažiranje, npr. mirisa, zvukova, pokreta. Sama prostorna organizacija vrtića ujedno određuje i kvalitetu socijalnih interakcija djece međusobno, ali i djece s odgajateljima. Za djecu je važno da steknu osjećaj pripadnosti i dobrodošlice. Najvažniju ulogu u tome imaju odgajatelji, koji trebaju tome i težiti.

Tako Petrović- Sočo smatra da svaki odgajatelj treba naći svoj način na koji će djecu podučavati. Težimo k tome da budući odgajatelji budu spremni na nove izazove i neuspjehe, ali da na to ne gledaju s razočaranjem, nego kao poticaj za novi pokušaj. Nekada su djeca u vrtiću radila što im je odgajateljica rekla, nisu imale mogućnosti za prevelike izbore zbog financijskog stanja u društvu, no to se s vremenom sve mijenjalo. Vrtići su počeli djeci pružati osjećaj sigurnosti i tako su se oni osjećaju kao kod kuće, što je danas i cilj. Danas ima velik izbor centralnih aktivnosti i dijete samo može birati što će raditi, čime će se igrati, jer ja ću kao odgajatelj biti sretnija i zadovoljnija ako će i djeca biti takva, a tome trebamo težiti: „Svakodnevno poboljšavati svoj rad.“

LITERATURA

1. Miljak, A. (1996.). Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja
2. Previšić, V. (2007.). Kurikulum: teorije-metodologija-sadržaj-struktura. Zagreb: Zavod za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Školska knjiga, 2007., str. 367.
3. Cvijić, A. (1985.). Rukovođ za zabavište. Zagreb:HPKZ
4. Zbornik radova, (1995.) Čakovec
5. Zbornik radova, (2000.) Čakovec
6. Zbornik radova, (1999.) Čakovec
7. https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=219329 (13. 08. 2018.)

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA

Završni rad izradila sam samostalno uz pomoć literature i izvora navedenima na kraju rada.

Također bi se zahvalila ravnateljici Dječjeg vrtića „ Cvrčak“ Lidiji Varošanec što mi je ustupila određene podatke, te Ljubici Železnjak što mi je dala kratki intervju o nekadašnjem radu u predškolskim ustanovama.